

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ

ประวัติความเป็นมา

การใช้เทคโนโลยีการเกษตรหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร ที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและสร้างแรงจูงใจในการกระตุ้นเศรษฐกิจการผลิตภาคการเกษตร โดยจำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรวิจัยและพัฒนาภาคการเกษตร ที่เป็นแหล่งบริการความรู้เฉพาะด้านกับเกษตรกรเป้าหมายที่จะต้องนำความรู้วิทยาการใหม่ และบริการทางวิชาการโดยอาศัยช่องทาง (Channel) ต่าง ๆ ที่สามารถให้บริการตรงความต้องการและทันต่อเหตุการณ์ การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ที่เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีบรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเร็วขึ้น ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบนี้จะเป็นการบูรณาการนักวิชาการแต่ละสาขาทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ฯลฯ โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ เข้าช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ทุกจุด สร้างแรงดึงดูดใจจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมาย เป็นการกระตุ้นเกษตรกรให้เกิดการตื่นตัว และยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการดังกล่าวไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการแก่เกษตรกร ในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์
2. เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริมและศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการพัฒนาฟื้นฟูเกษตรกรให้สามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมไปถึงการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

เป้าหมาย

1. ให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรตามความต้องการ และความเหมาะสมของพื้นที่ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
2. เสริมสร้างความรู้และฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมแก่เกษตรกร

รูปแบบกิจกรรม

กิจกรรมด้านคลินิก ได้แก่ การให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ และวินิจฉัยและให้บริการ โดยการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางห้องปฏิบัติการ

1. คลินิกพืช (กรมวิชาการเกษตร) โรคและแมลงศัตรูพืช วัชพืช สารพิษตกค้าง การขาดธาตุอาหารพืช วัฏภูมิพืชทางการเกษตร
2. คลินิกดิน (กรมพัฒนาที่ดิน) วิเคราะห์และตรวจสอบดินและปุ๋ย
3. คลินิกสัตว์ (กรมปศุสัตว์) โรคสัตว์ ควบคุมบำบัดโรคสัตว์ ตรวจรักษาพยาบาล สัตว์ นิตัวคชินสัตว์
4. คลินิกประมง (กรมประมง) โรคสัตว์น้ำ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คุณภาพน้ำ กิจกรรมเสริมสร้าง ความรู้ การฝึกอบรมและจัดนิทรรศการที่เป็นความต้องการของเกษตรกรหรือเป็นเทคโนโลยีที่เกษตรกรควรรู้ ได้แก่
5. คลินิกบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) การจัดทำบัญชีฟาร์ม
6. คลินิกชลประทาน (กรมชลประทาน) การบริหารจัดการน้ำ ฯลฯ
7. คลินิกสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) การดำเนินงานด้านสหกรณ์ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ
8. คลินิกกฎหมาย (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) การดำเนินงานด้านกฎหมายที่ดิน
9. อื่น ๆ
10. กิจกรรมสนับสนุนโครงการสายใยรักจากแม่สู่ลูก
 - 10.1 คลินิกอาชีพเสริมสำหรับแม่ (เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว)
 - การแปรรูปอาหาร
 - หัตถกรรม อื่น ๆ
 - 10.2 นิทรรศการเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพแม่ลูก (เพื่อโภชนาการของแม่และเด็กลดรายจ่ายของครอบครัว)

- ชุมชนในชนบท
- ชุมชนในเมือง

การติดตามให้บริการต่อเนื่อง

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับหน่วยงานให้บริการคลินิกเกษตรแต่ละด้านจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่เข้ารับบริการออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับปัญหา คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นรายครัวเรือน โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือหลายหน่วยงาน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่สามารถแก้ไขโดยการช่วยเหลือในภาพรวม หรือช่วยเหลือเป็นรายกลุ่ม/พื้นที่

2. จัดทำโครงการและแผนดำเนินงาน ในการช่วยเหลือร่วมกับเกษตรกรที่เข้ารับบริการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งงาน/โครงการออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

2.1 รายครัวเรือน เช่น ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง

2.2 รายกลุ่มหรือรายพื้นที่ เช่น ด้านดิน ด้านสหกรณ์ ด้านชลประทาน ด้าน

กฎหมาย

3. ดำเนินการตามแผนการช่วยเหลือเกษตรกรที่เข้ารับบริการ

4. การให้บริการต่อเนื่องนั้นอาจดำเนินการโดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นกลไกในการดำเนินงาน และให้เกษตรจังหวัดเป็นผู้ประสานงานกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ปศุสัตว์จังหวัด ประมงจังหวัด พัฒนาที่ดิน จังหวัด ฯลฯ) ในระดับจังหวัดหรือระดับเขต เพื่อจัดหาแผนการหมุนเวียนการเข้าไปให้บริการกับเกษตรกรในพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรที่เคยเข้ามาใช้บริการ แต่ละคลินิกเป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้บริการ

